

Leto XII.

Številka 5.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorna urednika:

Dr. Makso Pirc in dr. Viktor Supan.

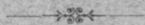

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1896.

VSEBINA.

1. <i>Dr. Vladimir Pappafava</i> : Ruski zakon o mestni upravi z dne 11. junija 1892. leta (Konec.)	129
2. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
<i>a</i>) Ako se kupi zemljišče v dobri meri na javni dražbi, pridobi se lastninsko pravico, čeravno zemljišče uživa drug	140
<i>b</i>) Slučaj fidejkomisarske nadomestitve. — Razlaga oporočine določbe, ki ustanavlja fidejkomisarsko nadomestitev	148
3. Kazensko pravo:	
Načelo §-a 157., odst. II., k. z. se ne sme razširiti tudi na § 411. k. z.	153
4. Iz upravne prakse:	
Kdo je dolžan plačati stroške za razkuževalnega (desinfekcijskega) služabnika povodom epidemij?	154
5. Književna poročila	156
6. Razne vesti	158
7. Pregled pravosodstva	159

Ruski zakon o mestni upravi z dne 11. junija 1892. leta.

Spisal dr. Vladimir Pappafava, odvetnik v Zadru.

(Konec.)

Razun splošne uprave in nadzorstva nad svojimi lastnimi izvrševalnimi organi odkazuje naš zakon municipalnemu svetu sledeče naloge:

1. volitev imejiteljev vseh mestnih činov in funkcij;
2. določbo plač mestnim uradnikom;
3. da daje izvrševalnim organom mestne uprave navode za uradovanje in instrukcije za svoje postopanje v uradu;
4. pregledovanje stalnih dohodkov in stroškov;
5. določbo po zakonih pripuščenih krajevnih davkov;
6. da nadomešča naturalne davke z denarnimi davki, kateri so najpoglavitnejši vir mestnih dohodkov;
7. odkazovanje stroškov *a)* za vzdrževanje in ustanovitev tlaka na cestah in hodnikih; *b)* za snaženje dimnikov; *c)* za vzdrževanje ponočnih straž za obrambo požarov in *d)* za odpravo fekalij potom kanalizacije — na splošne mestne dohodke ali na takse, katere se iztirjavajo od hišnih posestnikov, potem ko so se le-ti zasliali (za druge zadeve se te takse ne smejo uporabljati);
8. odpuščevanje mestnih davkov, kateri se ne dajo iztirjati ali kateri so se preveč iztirjali;
9. določila za upravo kapitalij in posestev mesta ali onih, kateri so se mestu izročili za dobrodelne naprave itd.;
10. nakupovanje nepremičnin;
11. prodaja le-teh in plačevanje taks, katere so s prodajo združene;

12. določitev: a) tarifa za kruh in meso; b) tarifa za javne izvoščeeke in cestne železnice itd. in c) odškodovanj za tehtalce, merjevce itd.;

13. določitev tarifa onih pristojbin, katere se pobirajo mestu na korist in sicer a) za uporabo na stroške mestne uprave napravljenih cest, vodnih cest, klavnic, vodovodov in enakih naprav; b) za prepustitev trgov posameznikom ali družbam v svrhu izloževanja blaga ali za njega hrambo; c) za bivanje ladij preko onega časa, ki se potrebuje za odkladanje in nakladanje blaga, na vodnih cestah, katere prerezujejo mesto; d) za prezimovanje ladij v onih napravah, katere so se ustanovile na mestne stroške;

14. posvetovanje o nameravanih posojilih in drugih zavezah mesta;

15. sprejemanje daril, katera so se napravila mestu na korist;

16. vdeležba pri sestavljanji reglementov o onih materijah, katere navaja zakon;

17. pregledovanje onih izprememb, katere naj se napravijo v mestne regulacijske načrte, in so naprava teh načrtov;

18. verifikacija spisov in računov „ouprave“ in posvetovanje o pritožbah, katere so se naperile proti „oupravi“;

19. ako treba, mora uradnike mestne uprave izročiti sodiščem, da se proti njim sodno postopa;

20. da prevzema trgovino s pijačami, druge trgovine pa po določilu o obdavčenji pijač in družih zakonitih določilih;

21. da izraža s posredovanjem guvernerjevimi višjemu oblastvu svoje želje gledé krajevnih koristij in potrebščin.

Le-te attribute uradnega delovanja municipalnega sveta, seveda navedle so se tu le poglobitne naloge, nadzoruje in je mora potrjevati večinoma in sicer v veliko večih slučajih, kakor preje, višje oblastvo. Le-to sme pa sklepe municipalnih svetov tudi razveljaviti ali pa izpremeniti; to pa bodisi radi tega ker se niso zakoni spoštovali, pa tudi, ker sklepi nasprotujejo državnim ali mestnim interesom. To pravico razveljavljenja in izpremenjevanja imajo razna oblastva, odgovarjaje materiji dotičnega sklepa in pa važnosti mesta, za katero se gre. Oni sklepi, kateri se morajo potrditi po višjem oblastvu, zaznamovani so v našem

zakonu natančno, ni pa treba vse tu navesti. Ako zmatra guverner, da sklep municipalnega sveta vsebuje prekršek zakona, predloži ga, ker se morajo vsi sklepi po mēru naznaniti guvernerju, komisiji za mestne zadeve in v zadnji instancijski prvemu senatnemu departementu. Pri le tem pritožuje se tudi municipalni svet proti odločbi komisije za mestne zadeve. Ako ima razveljavljenje ali pa izprememba sklepa municipalnega sveta za posledico, da se povišajo mestne davščine, katere je določil svet, predloži minister za notranje reči zadevo državnemu zboru. Ako pa sklep municipalnega sveta nasprotuje po mnenji guvernerjevem državnemu ali mestnemu interesu, pregleduje in pretresuje ga v prvi vrsti komisija za mestne zadeve, pozneje pa eventualno minister za notranje reči, kateri pa v tem slučaju samo tedaj definitivno odločuje, ako se gre za mesta, ki so manjše važnosti. Ako se pa gre za ona provincijalna ali distriktna glavna mesta, katera se navajajo v posebnem zaznamku, morejo se dotični sklepi municipalnega sveta razveljaviti in izpremeniti samo po celem ministerskem kolegiji. Municipalni svet mora, in tudi to je važna izprememba proti prejšnjim določbam, posvetovati se v rednih sejah najmanj štirikrat, k večjemu pa osemdesetkrat. Seje določijo se vsako leto meseca decembra po municipalnem svetu za prihodnje leto. Meseca septembra in novembra so seje za pretres in pregledovanje računov preteklega, oziroma posvetovanje o proračunu prihodnjega leta. Preje ni veljala za municipalni svet nikakoršna utesnitev gledé števila njegovih sej; posledica temu je pa bila, da so bile v mnogokaterih mestih pregostokrat seje in da se je municipalni svet bavil z zadevami, katere ni imel on reševati ampak izvrševalni organi, med tem ko je bilo v še več mestih, posebno v manjših, nasprotno; municipalni svet zboroval je zelo redko in je prepuščal vso upravo ravno navedenim organom. Zakonodavec menil je torej, da mora določiti največje in najmanjše število sej, razširne meje števila dajo pa municipalnemu svetu dovolj prilike, da število sej uredi primerno krajevnim potrebam, samo da je moral opravični načrt za nje, kakor smo že omenili, določiti meseca decembra. Dnevni red vsake seje, katera sme trajati tudi dlje kakor en dan, ako se dnevnega reda ne more rešiti v enem dnevu, naznani mēr guvernerju in pa članom. Municipalni svet

sklicati pa sme minister za notranje reči (v Petrogradu), generalni guverner (v Moskvi), oziroma guverner (v vseh drugih mestih) k izvanrednim sejam, naznanivši preje dnevni red. Municipalni svet ima pravico, da izvoli v plenumu število svojih članov za posebne posvetovalne predmete in zadeve komisije za predposvetovanje, mâr sme pa, če treba, k sejam poklicati tudi osebe, katere niso člani sveta, kot izvedence. Da je veljaven sklep, kateri se je sklenil v seji, treba je, da je navzočih, ako šteje municipalni svet štirideset članov, polovica, v vseh drugih mestih pa najmanj tretjina svetnikov. Samo izvanredne seje so v vsakem slučaju sklepčne. Sklepi sklepajo se z navadno večino glasov, samo o važnejših predmetih, katere našteva posebej zakon, sklepa se s polovično oziroma dvetretjinsko majoriteto, primerno številu članov, katero je, kakor omenjeno potrebno za sklepčnost. Sklepa se, razun o volitvi uradnikov, o tem, da se mestni uradnik postavi na zatožno klop in o gotovih vprašanjih gledé uradniških plač, javno t. j. ne glasuje se tajno s tem, da se oddajo kroglice. O sejah zapisuje se zapisnik, posamezne zapisnike podpisujejo predsednik in glasujoči člani ter da tudi tajnik, kateri je sestavlja, svoj protipodpis. Vse sklepe predložiti mora mâr guvernerju. O sklepih, katere mora potrjevati guverner oziroma generalni guverner ali minister za notranje reči, govorili smo že preje; teh je, kakor smo omenili, veliko in je navaja zakon natančno. Ako municipalni svet v dveh zaporednih rednih sejah ni sklepčen, predlože se predloge „ouprave“ in drugih izvrševalnih organov mestne uprave, o katerih se naj posvetuje, s sklepi „ouprave“ guvernerju, kateri poskrbi, da se oni, koje potrdi, izvrše, z drugimi pa obravnava po že navedenem stopinjskem redu.

Kar se tiče „ouprave“ in drugih izvrševalnih organov mestne uprave, ima zakon določbe, katerih najvažnejše v sledečem navajamo.

„Ouprava“ sestoja iz mâr kot predsednika in dveh članov. Ako pa sklene municipalni svet, sme se njih število v obeh glavnih mestih pomnožiti na šest, v mestih z več kakor 100 000 prebivalci na štiri, v provincijalnih, teritorijalnih in drugih distriktnih mestih na tri; večje število voliti se sme samo, ako to dovoli minister za notranje stvari. V obeh glavnih

mestih, ter v Odesi in Rigi je mêrov prisednik (tovaritch) član „ouprave“. Opravljanje poslov razdeljuje municipalni svet med mêrom in njegovim prisednikom. V manj važnih distriktnih glavnih mestih in v mestih brez distrikta sme se s privoljenjem ministra za notranje stvari opustiti, da bi se sestavila „ouprava“, in se njene pravice izroče mêru v družbi pomožnega uradnika, katerega voli municipalni svet. Kakor smo preje omenili, je že zakon z leta 1870. dovolil manjšim mestom, da se ni sestavila „ouprava“ in da so se izročevale njene pravice mêru. Sedaj mora pa to predlagati minister za notranje stvari in mestom, katera so temeljem tega zakona navedena v že preje omenjenem mestnem seznamu, naložiti to uprosčeno upravo, katera do voljuje strožje nadzorstvo, temeljem poročila višjega upravnega oblastva. S tem upeljala se je gotovo enakost v upravi manjših mest v primeri z večjimi in velikimi, česar preje ni bilo. V mestih, kjer nima mêr prisednika (tovaritch) ali pomožnega uradnika (pomotchnik), izvoliti mora municipalni svet člana „ouprave“ za mêrovega namestnika. Ako je mêr iz kateregakoli razloga zadržan, da bi opravljal svoj posel, ali ako ima opravila z drugimi uradnimi posli, nadomestuje ga njegov prisednik ali pomožni uradnik ali izvoljeni namestnik. Ako pa ni mogoče, da bi jedna teh oseb vstopila, je njegov namestnik oni član „ouprave“, kateri je najstareji v uradu in kateri je imel o svojem času največ glasov.

Naloge „ouprave“ so med drugimi razun glavne uprave mesta, o kateri ustanavljajo določbe le-ta in drugi zakoni: sestavljanje in zapisovanje mestnega inventarnega zaznamka; izvršitev sklepov municipalnega sveta; priprava proračuna; iztirjavanje in poraba mestnih davkov po zakonitih določbah in po sklepih municipalnega sveta; zastopstvo mesta v posestnih zadevah pred sodiščem; uprava mestnega imetja; obrazložba svojega poslovanja, stanja mestnih posestev, katera so podvržena mestni upravi, naprav in zavodov itd., na kratko ona posreduje občevanje z oblastvi in vodi mestno upravo, jednako kakor naši magistrati. „Ouprava“ sklepa z navadno večino glasov; ako je jednako glasov, odločuje glas predsednikov. V nujnih zadevah sme mêr samostojno odrediti, poročati pa mora o tem „oupravi“ v njeni prvi seji. Nadzorstvo o poslovanji in pripravo sklepov

„ouprave“ ima mър. Uradovanje „ouprave“ revidira guverner, kateri odpravlja nerednosti v upravi, koje izve bodisi pri tem bodisi po katerem drugem potu, eventualno po že navedenem stopinjskem redu „Ouprava“ izročevati mora guvernerju upravna poročila in zaslišavati njegove predloge, tudi mu izražati morebitne želje v interesu mesta, katere mora tekom štirih tednov predložiti s svojim mnenjem pristojnemu ministru.

Za posamezne upravne stroške kakor tudi za izvršitev posebnih ukazov sme municipalni svet imenovati posamezne člane ali specialne komisije, že večkrat omenjene izvrševalne organe, katere potrebujejo potrdila guvernerjevega in so podrejeni „oupravi“, katera tudi jednemu svojih članov izroči predsedstvo v takih komisijah. Na predlog „ouprave“ sme pa municipalni svet imenovati tudi drugega predsednika za take komisije, kateri se potem vdeležuje sej „ouprave“, kader se posvetuje o zadevah, nakazanih njegovi komisiji, s posvetovalnim glasom. Mър pritegniti sme za vodstvo takih zadev, za katere se potrebuje posebno strokovno znanje ali pripravljanje in katere pristojajo „oupravi“, tudi druge osebe, katere ne pripadajo municipalnemu svetu. Vsem onim osebam, katere se vdeležujejo mestne uprave prepovedano je pridobivati mestno ali kako drugo lastnino, koje prodaja, se jim je naložila.

Jedna najvažnejših novot našega zakona gledé „ouprave“ je pa, da se zmatrajo njeni člani kakor tudi mър kot državni uradniki in da veljajo torej tudi za nje za državne uradnike veljavni zakoni.

Naslednje poglavje III. govori o vdeležbi mestne uprave pri izdelovanji krajevnih statutov. Ti nanašajo se na javno varnost, na promet, trgovino in obrt, zdravstveno skrb, s kratka na vse razmere mestnega življenja, katere zahtevajo javno varstvo in ureditev, in so v zakonu še posebej navedene. Municipalni svet izdeluje je iz lastne inicijative ali pa na željo voditelja krajevne policije, katera gleda, kakor tudi „ouprava“ na to, da se izvršujejo izdani statuti. Pa tudi municipalni svet sme imenovati še „posebne outchaskovie“ popetchiteli, kateri imajo posebne legitimacijske karte in morajo skrbeti za to, da so vpravičene določbe krajevnih statutov in reglementov, koje potrebujejo še privolitve guvernerjeve.

Poglavje IV., katero govori o imenovanju mestnih uradnikov, določuje najprvo imenovanje mêra.

V Petrogradu in v Moskvi imenuje mêra car na predlog ministra za notranje stvari. Municipalni svet je pa vpravičen, da predlaga v to svrhu dva člana.

V drugih mestih pa voli mêra, prisednika, člane regentstva in mestnega tajnika municipalni svet, kateri sme za isti urad voliti jednega ali več kandidatov. (Ako se slednje pripeti, potrdi se izmed izvoljencev samo jeden, ostali vpišejo se pa s privoljenjem ministrovim oziroma guvernerjevim v poseben zaznamek kot kandidati). Uradne posle mestnega tajnika sme municipalni svet izročevati tajniku „ouprave“. Volivni kot mêr, prisednik in v „oupravo“ kakor tudi v izvrševalne komisije pa niso samo člani municipalnega sveta ampak vsak član mestne volilne skupine. Prisednike v obeh glavnih mestih, kakor tudi mêre, prisednike in mêrove namestnike v provincijalnih in teritorijalnih glavnih mestih potrjuje minister za notranje stvari, one vseh drugih mest, kakor tudi izvoljene člane „ouprave“ brez razločka, pomožne uradnike mêra in mestnega tajnika pa dotični guverner. Ako se izvoljencu odreče potrdilo, odrediti se mora nova volitev, pri kateri je pa prepovedano, da bi se znova izvolil oni, kojemu se je potrdilo odreklo. Ako se oni, kateri so se pri drugi volitvi volili, znova niso potrdili, imenuje je minister oziroma guverner, ako je potreba, da se dotični urad kmalu podeli. Ta potreba se, postavim, ne pokaže, ako v „oupravi“ s 3 ali več člani jeden član dvakrat ni bil potrjen, ali če se pri volitvi ni dosegel noben uspeh. V tem slučaju sme vlada imenovanje opustiti. Mêr, njegov prisednik ali pomožni uradnik in člani „ouprave“ so eo ipso tudi člani municipalnega sveta, kojega sej se le takrat ne smejo vdeleževati, kader se posvetuje o zadevah, ki se tičejo njih osebe ali urada. Imenovani zmatrajo se kot stoječi v državni službi, ravno tako tudi tajnik v večjih mestih. Oproste se torej tudi samo od oblastva, katero je potrdi, na svojo prošnjo pred pretekem uradnega časa službe. Plače mestnih uradnikov sklene municipalni svet pred dotično volitvijo, ako se pa uradnik imenuje po vladi (slučaje navedli smo preje), določuje plače komisija za mestne zadeve. Službena doba mêra, prisednika oziroma pomožnega uradnika in članov „ouprave“ traja štiri leta, ono

mestnega tajnika urejuje municipalni svet. Izmed članov „ouprave“ odstopi vsake dve leti polovica iz sveta in sicer prvič se dotična polovica izžreba; izstopivši voliti se smejo znova. Ako izstopi mēr v prvih treh letih svoje službene dobe, voli se, oziroma imenuje znova, ako pa izstopi v zadnjem letu svoje službe potem stopi na njegovo mesto za ostali čas prisednik, oziroma pomožni uradnik. Isto velja za čine slednje imenovanih in članov „ouprave“.

Pri izvrševanju svojega urada in pri slavnostnih prilikah nositi morajo vsi mestni uradniki, člani „ouprave“, izvrševalnih komisij in trgovinskih deputacij, kakor tudi uradniki mestne in trgovinske policije, katere imenuje „ouprava“, znamenja, katera je potrdilo Nj. Veličanstvo.

Poglavje V. urejuje mestne davščine. Tu se določa: obdačijo se na korist mestom: 1. nepremičnine po svoji vrednosti, 2. trgovinski in industrijski patenti, 3. prenočišča, hoteli in gostilnice. Ako treba, sme municipalni svet uvesti davek 4. na javno vozarstvo, 5. na konje in vozove zasebnikov, 6. na pse, 7. podjetja, ki se pečajo s prevožnjo po vodi. Oproščene od davščine so vse stavbe in nepremičnine države, javnih oblastev in dobrodelnih naprav, in one, ki so namenjene bogočastju, znatnosti, prometu itd., in ki ne dosejajo nobenega dobička. Visokost zemljiškega davka določuje municipalni svet po procentih od čistega doneska, katerega je izračunila mestna uprava, ali, če se čisti donesek ne da določiti, od kupninske vrednosti. V prvem slučaju davčna kvota ne sme presegati 10 od 100, v drugem 1 od 100. Davek prireja in pobira se na ta način: Municipalni svet določuje čas, v katerem se mora davek plačati. „Ouprava“ ceni, kar je treba, razdeluje po cenitvah davek in naznani javno izid, najkasneje en mesec pred plačilnim terminom, ki ga je določil municipalni svet. Davek, kateri se v določenem roku ni plačal, je zastanek ter se naloži s kazensko doklado, katero določi municipalni svet, katera pa ne sme presegati 1 od 100 in za mesec. Te doklade stekajo se k mestnim dohodkom. Ako so davki dlje kakor šest mesecev zaostali, iztirjajo se na ta način, da se zarubijo doneski dotične nepremičnine, in ako bi ti ne dali dovolj, prodale bi se premičnine in konečno tudi sama nepremičnina zamudnika.

Trgovinsko in industrijsko davščino razpisuje municipalni svet: 1. na patente trgovcev prve in druge zadruga, 2. na patente malih trgovcev in industrijalcev, kateri izvršujejo svoj obrt v mestu; 3. na pripustnice (pripustne listke), katere se izdajajo industrijskim in trgovskim napravam, 4. na raznih krajih na patente, kateri se izdajajo v zmislu zakona o obdačenji opojnih pijač za fabrikacijo in točenje. V Petrogradu in Moskvi pobirati se smejo davki tudi še *a*) od prostorov, katere potrebujejo trgovinske in industrijske naprave, *b*) od kolporterjev, in *c*) v Moskvi še od vrtov za zelenjavo. Davščina, katera se pobira od patentov imenovanih pod 1–4, določuje se v odstotkih na davek, ki se ga plača državi, in se mora vplačati v istih rokih, kakor državnih davek. Za priredbo drugih, preje imenovanih davščin veljajo določila, ki so se izdala za dotične naprave itd.

Mestni dohodek so dalje cela vrsta pristojbin in taks od naprav, katere služijo občini trgovini in prometu in katere je ustvarilo mesto, koje našteva izrecno zakon n. pr. javne tehne in mere. Važna določba našega zakona je tudi ta, da se more na željo municipalnega sveta odrediti legislativnim potom, da se pobira davek v kakem mestu tudi od najemnikov in zakupnikov. Ako se uvede to povsod, se tudi ne bode moglo tej vrsti mestnega prebivalstva, katera ima večinoma cvet olike, dlje odrekati mestne volilne pravice in s tem pravice do vdeležbe pri mestni upravi.

Poglejmo sedaj poglavje VI., katero govori o stroških, o budgetu in o računstvu. Iz mestnih dohodkov pokriti se morajo: 1. stroški mestne uprave, penzije in podpore prejšnjim mestnim uradnikom; 2. javne stavbe in stroški za spomenike, kateri so lastnina mesta; 3. vsote, katere se potrebujejo, da se pokrijejo dolgovi in druge mestne obveze; 4. doplačila, katera se morajo dovoliti temeljem posebnih naredeb učnim, dobrodelnim in drugim napravam, katere so namenjene javnemu blagru, in doneski državi, katere določuje državni budget (doplačila državnim učnim zavodom dajati se morajo, ako so se enkrat sklenila po municipalnem svetu, ne da bi izrecno omejila dobo, doklej se plačujejo, in ako je je sprejela vlada, vedno, ako se vlada daljnim plačilom ne odpove); 5. stroški za nastanjanje vojakov, za vzdrževanje, kurjavo in razsvetljava policijskih zaporov; 6. donesek,

kateri je določen po zakonu v svoji visokosti, k stroškom vzdrževanja policijskih uradnikov; 7. stroški vzdrževanja, kurjave in razsvetljave uradnih prostorov krajevne policije, ako je ločena od distriktne policije; 8. stroški organizacije in vzdrževanja požarne brambe po poklicu; 9. stroški vzdrževanja prostovoljnih požarnih bramb, katere so se ustanovile predno se je izdal ta zakon, ali katere se ustanove s posebno resolucijo municipalnega sveta, da nadomeščajo in pomagajo poklicni požarni brambi; 10. slednjič stroški vzdrževanja trgov, cest, ulic, krajev, pristanov, trotoarjev, javnih vrtov, kanalov, vodovodov, ribnjakov, itd. in za razsvetljavo mesta. V baltiških provincijah pridejo k tem še stroški za vzdrževanje poštnih stacij. Preostanki, ki bi se pokazali po pokritju teh stroškov, porabiti se smejo za druge naprave, ki koristijo prebivalstvu, ako je mesto za to po zakonu vpravičeno. V stroških in dohodkih ravnati se je pa strogo po budgetu.

Zadnji oddelek, poglavje VII. govori o prizivnem načinu proti odločbam mestne uprave in o odgovornosti mestnih uradnikov. Vsi zasebniki, korporacije, družbe itd. imajo pravico pričeti pravdo proti vsem ukazom in odredbam mestne uprave, kateri bi žalili njih pravice, sicer pa pravico pritožbo naperiti pri senatu. Pritožbe proti municipalnemu svetu smejo se izročiti pri guvernerju, kateri je po njih kakovosti ali predloži ministru za notranje zadeve ali odkaže v rešitev komisiji za mestne zadeve. Proti odredbam „ouprave“ podati je vgovore pri guvernerju ali ministru. Ako se zdi guvernerjev vgovor vpravičen, pozove „oupravo“, naj izpremeni svojo odredbo, oziroma naj odškoduje reklamanta in če bi se „ouprava“ ustavljala, razsodi se po stopinjah, katere smo preje omenili. Ako se zdi kdo žaljen v svojih pravicah po komisiji za mestne zadeve, ima pravico vložiti pritožbo tekom treh mesecev pri guvernerju, kateri jo predloži z izpeljavami komisije tekom jednega meseca ministru za notranje stvari, kateri jo zopet izroči opremljeno s svojim mnenjem v rešitev senatu.

Mêr, njegov prisednik ali pomožni uradnik, člani „ouprave“ in mestni tajnik kaznujejo se radi hudodelstev in uradnih pregreškov disciplinarno ali sodnijsko. Postopanje proti njim prične se vsled sklepa municipalnega sveta ali na ukaz guvernerjev.

Le-ta vodi najpreje preiskavo in predloži spise komisiji za mestne zadeve. Njenih sej vdeležuje se povodom posvetovanja o takih zadevah predsednik okrajnega sodišča s posvetovalnim glasom. Kazni, katere se nalože navedenim uradnikom disciplinarnim potom so: ukor, graja, katera se ne zabeleži v služabno razpreglednico, odstava. Te kazni izreka v distriktnih glavnih mestih in v mestih brez distrikta proti članom „ouprave“, proti pomožnim uradnikom mēra in proti mestnemu tajniku komisija za mestne zadeve. Le-ta sme tudi izreči ukor in grajo, katera se ne zabeleži v služabno razpreglednico, proti mērom distriktnih glavnih mest, njegovim prisednikom in članom „ouprave“; proti slednjima dvema izreči jo sme tudi v glavnih mestih. Odstava mērov odrediti se sme samo proti potrditvi po ministru za notranje stvari s najvišjim privoljenjem. Tudi izročiti mestne uradnike rednim sodiščem v to svrhu, da se obsodijo, imajo dolžnost po njih činu in važnosti mesta razna preje imenovana oblastva: komisija za mestne zadeve, ministerstvo za notranje stvari in senat.

S tem konča se pravi zakon z dne 11. junija 1892. l. Slede še neketeri pristavki: 1. določbe o uproščeni mestni upravi, kedaj jo je možno upeljati, govorili smo že na svojem mestu; 2. določbe o pripravi, pregledu in izvajanji mestnega računa. Ti pristavki so samo izvršitvene naredbe, katere se naravno pečajo z detajlom in katerih ne moremo tu razpravljati; bistvenih dodatkov k zakonu nimajo, kar je popolnoma naravno. Dodeljena je konečno še sestava onih izprememb kazenskih in družih zakonitih določeb, katere so se morale upeljati vsled izdaje novega zakona in ki so se potrdile dne 11. junija 1892. l., in pravic državnega zbora in ministerskih kolegij.

Konečno naj še omenimo, da je samouprava, avtonomija mest bila vodilna misel zakonodavca, čeravno tudi po tem zakonu imajo vladna oblastva priliko, da pregledujejo in tudi razveljavljajo vse sklepe in odredbe mestnih uprav, in da je ta zakon brezdvomno velik korak naprej v življenji in razvoju ruskih mest, akoravno še mnogo manjka, da bi se mogla mesta prosto razvijati in da bi se pokazalo v mestih napredno delovanje.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ako se kupi zemljišče v dobri meri na javni dražbi, pridobi se lastninsko pravico, čeravno zemljišče uživa drug.

Vinko V. tožil je pri m. d. okrajnem sodišču v C. Rezo M. in druge solastnike posestva vlož. šte. 181 d. o. Za logom. Zahteval je, da pripoznajo tudi njemu solastninsko pravico do tega posestva gledé osemindvajsetega dela, in da mu prepustijo osemindvajseti del vsega užitka od tega posestva. Opiral je svojo tožbo v prvi vrsti na to, da je v dobri veri in zaupajoč javni zemljiški knjigi pôtem javne eksekutivne dražbe kupil osemindvajseti del tega posestva in da je kot lastnik osemindvajsetega dela tega posestva že tudi vpisan v javni zemljiški knjigi. Tožbi de praes. 3. januarija 1894, šte. 110 je za m. d. okrajno sodišče v C. ugodilo z razsodbo z dne 26. novembra 1895, šte. 18.342, zavrnilo jo je samo gledé tožencev Alojzije P., Marije H., Antona P., Franceta P., Franceta H., Janeza H. in Cecilije H.

Razlogi.

Tožnik zahteva pripoznanje svoje solastninske pravice do 1/28 zemljišča vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom, ter se opira na to, da mu toženci odrekajo solastninsko pravico, akoprav je pri tem posestvu v zemljiški knjigi kot solastnik do osemindvajsetega dela vpisan. Toženci so se ločili v tri skupine. Prva skupina (Reza M., Lovro F. in Martin H.) se je podvrgla tožbi, protivi se pa zahtevi, da bi morala povrniti pravdne stroške, češ, da ni odrekala tožniku zahtevane pravice. Druga skupina (Alojzija P. in Marija H.) vgovarja 1.) da tožniku manjka proti njima pasivne legitimacije, 2.) da tožnik ne more zahtevati pravdnih stroškov, ker mu nista ničesar branili. Tretja skupina obsega vse ostale tožence, akoprav sta izrecno odgovarjala le France U. in Blaž H., katerima se je kot sopravdnica pridružila Marija B. To sledi iz določila dvornega dekreta z dne 4. septembra 1801, šte. 535. zb. j. z. in z dne 5. marca 1847, šte. 1042. zb. j. z., v zmislu katerih se domneva, da se toženci, ki ne odgovarjajo na tožbo, strinjajo z ovim, ki odgovarja. Vender more to veljati le gledé drugih sotožencev razun

Antona in Franceta P., Franceta, Janeza in Cecilije H. Ti se morajo prištevati drugi skupini, akoprav niso dali odgovora, ker so vsi ti toženci kot dediči po Mariji H. v enakih razmerah. Kakor trdi tožnik brez vgovora in kakor kaže priloženi zemljiškoknjžni izpisek je stanje zemljiške knjige gledé lastninske pravice do posestva vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom sledeče: Kot lastniki so vknjiženi Reza M. $1/14$; Alojzij T. in Alojzija T. (kot pravna naslednika Franceta in Marije M.) vsak do $1/28$, skupaj do $1/14$; Anton T. do $1/14$; Anton F. (naslednik Blaža F.) do $1/14$; Andrej D. do $1/14$; Antonija H. kot pravna naslednica Filipa in Apolonije H.) do $1/14$; Reza P. do $1/14$; Vinko in Marija R. (kot pravna naslednika Jerneja in Marije B.), vsak do $1/28$, skupaj do $1/14$; France in Reza U. (kot pravna naslednika Jurija U.) vsak do $1/28$, skupaj do $1/14$; Blaž in Marija H., vsak do $1/28$, skupaj do $1/14$; Miha S. do $1/14$; Jera D. do $1/14$; France L. in njegova druga soproga Marija L., rojena T., vsak do $1/56$, skupaj do $1/28$, in Marija L., rojena K., prva žena Franceta L., do $1/28$, vsi trije torej do $1/14$; Martin H. (pravni naslednik Marije H.) do $1/28$ in tožnik Vinko H. do zadnje $1/28$, ta dva skupaj torej do zadnje $1/14$. Vinko V. kupil je svoj delež leta 1893. pōtem eksekutivne dražbe v pravdni stvari dra. St. proti Ani K., ki je bila poprej lastnica tega deleža. Ana H. je pridobila svojo solastninsko pravico od svojega moža Martina H., ki ji je kot nekdanji solastnik do $1/14$ odstopil polovico svojega deleža, torej $1/28$. Omeniti se mora še sledeče: Nekatero izmed navedenih oseb so že umrle, in sicer Marija H. Njeni dediči so: Alojzija, Anton in France P., Marija, France, Janez in Cecilija H. Vso zapuščino Marije H. pa je prevzel njen vdovec Blaž H. Njemu se je prisodila tudi solastninska pravica Marije H. do $1/28$ posestva vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom proti temu, da vsakemu otroku izplača materino dedščino v znesku 177 gld. 10 kr. Umrta je še tudi Jera D. Njena zapuščina se je s prisojilom z dne 6. julija 1892, šte. 11.157 prisodila njenemu sinu in edinemu dediču Francetu D., kateremu se je namesto nje tudi dostavil tožbeni odlok. Dalje je umrla prva soproga Franceta L., namreč Marija L., rojena K. Po tožnikovi, od strani tožencev ne zanikani trditvi se je s prisojilom z dne 4. junija 1893, šte. 9110 Francetu L. dovolilo, da se sme tudi pri Mariji L., rojeni K., lastnem deležu posestva vlož. šte. 181 dav. obč. za Za logom za

njega vpisati lastninska pravica. Vincenc V. tožuje sedaj na pripoznanje svoje solastninske pravice one osebe, ki so se poprej navedle, med njimi tudi že navedene dediče po Mariji H., Mihaela S., Jero D., oziroma njenega dediča Franceta D., Franceta L., Marijo L., rojeno T., in Martina H. Razun tega pa je vložil Vincenc V. tožbo tudi proti štirim osebam, katere se ne najdejo kot solastniki v zemljiški knjigi gledé posestva vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Ti toženci so: 1. Valentin V., 2. Marjeta V., 3. Vincenc D., 4. Marija D. Solastninska pravica do zemljišča vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom je bila namreč prav za prav združena s posestjo 14 zemljišč, in sicer onih pod vlož. šte. 168, 169, 170, 172, 176, 180, 182, 183, 191, 192, 195, 199, 204 in 369 kat. obč. Za logom. Pri navedenih posestvih se je tudi zaznamovalo, da je s posestjo taistih združena solastninska pravica do $1/14$ vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Vse to je pri tem sodišču znano, ker se razvidi iz javne zemljiške knjige. Pri zemljišču vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom se pa je sprva solastninska pravica vknjižila v prid tistim osebam, ki so bile za časa napravljanja nove zemljiške knjige lastniki navedenih vpravičenih zemljišč. Pozneje se je deloma solastninska pravica v prid pravnim naslednikom prepisala le pri zemljišču vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom brez ozira na to, kar se je zgodilo s tistimi zemljišči, s katerimi je bila ta pravica združena, deloma so pa vpravičena posestva prešla v lastnino drugih oseb, ne da se je ta prenos lastninske pravice tudi vknjižil pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Vsled tega se zdaj zemljeknjižno stanje gledé nekaterih vpravičenih zemljišč ne ujema z zemljeknjižnim stanjem gledé posestva vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom, in sicer: 1.) pri zemljišču vlož. šte. 170 kat. obč. Za logom je Blaž H. kot edini lastnik vknjižen, med tem ko sta pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom še zmirom Blaž in Marija H. vknjižena kot solastnika do $1/28$, skupaj do $1/14$; 2.) pri zemljišču vlož. šte. 180 kat. obč. Za logom sta vknjižena kot solastnika do polovice Valentin in Marjeta V., med tem, ko je pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom še zmirom kot solastnik do $1/14$ vknjižen njijin prednik Miha S.; 3.) pri vlož. šte. 204 kat. obč. Za logom sta vknjižena kot solastnika kupca Vincenc in Marija D., med tem, ko je pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom še vedno kot solastnica do $1/14$ vknjižena prodajalka Jera D.;

4.) pri vlož. šte. 168 kat. obč. Za logom sta vknjižena kot solastnika do polovice France in Marija L., rojena T., med tem, ko so pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom vknjiženi France L. kot solastnik do $\frac{1}{56}$, Marija L., rojena K., kot solastnica $\frac{1}{28}$ in Marija L., rojena T., kot solastnica do $\frac{1}{56}$; 5.) pri vlož. šte. 369 kat. obč. Za logom sta vknjižena kot solastnika do polovice Peter B. in Vincenc V., pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom pa kot solastnika do $\frac{1}{28}$ Martin H. in Vincenc V. Zaradi tega tožuje Vincenc V. razun Mihaela S. tudi Valentina in Marjeto V. in zraven Jere, oziroma Franceta D. tudi Vincenca in Marijo D., misleč, da mora to storiti iz previdnosti in da ni njegova naloga rešiti vprašanje, kdo izmed navedenih oseb je pravi solastnik posestva vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom. (Mimo gredé se naj tukaj omeni, da bi bil po tem stališču moral tožnik tudi tožiti Petra B., česar pa ni storil. To je pa seveda le tožnikova stvar.) Vse te razmere, katere so se dozdej razložile so važne za rešitev gledé prašanja o pasivni legitimaciji. Prej, ko se pa to prašanje preiskuje, omeniti se še mora, da si Marija B. svoji solastninsko pravico do one $\frac{1}{28}$ od posestva vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom, katero Vincenc V. tirja in pravico do one $\frac{1}{28}$, gledé katere je Martin H. kot solastnik vknjižen. Marija B. je tudi tožila Martina H. s tožbo de pr. 23. avgusta 1894. šte. 13.868, na dovolitev vknjižbe lastninske pravice gledé $\frac{1}{28}$ do zemljišča vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Vender le Vincenc V. ne tožuje tudi Marije B., akoravno so oni toženci, ki so se lotili pravde, ravno zaradi tega tožniku odrekli solastninsko pravico, ker mislijo, da pripada pravica le Mariji B., in čeprav solastniki le Mariji B. privolijo hasnovanje in užitek skupnega zemljišča. Prepis zadene torej prav za prav le Vincenca V. in Marijo B., in prvo prašanje je, ali pristoji sporna pravica Mariji B. ali Vincencu V. To prašanje bi se ne bilo moglo rešiti v tej pravdi, ako ne bi bila Marija B. prostovoljno pristopila tej pravdi kot sopravdnica. Ta pristop je popolnoma zakonit in dopusten. Gledé sotožencev: Alojzije, Antona, Frančiške P., Marije, Franceta, Janeza in ned. Cecilije H. manjka zares pasivna legitimacija. Ti toženci so sicer dediči umrle H., katera je še zdaj pri zemljišči vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom kot solastnica do $\frac{1}{28}$ vknjižena, kakor se je pa že preje povedalo, je zapustničin vdovec Blaž H. celo zapuščino prevzel, in se mu je tudi prisodila Marije

H. 1/28 zemljišča vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Vrh tega se je tudi pri polovici, spadajoči v zapuščino, gledé posestva pod vlož. šte. 170 kat. obč. Za logom, pri katerem je solastninska pravica do 1/14 posestva pod vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom zaznamovana, vknjižila lastninska pravica v korist Blaža H., dvombe ne more torej biti, da je Blaž H. gledé dotične 1/28 pravni naslednik Marije H., ne pa gori navedeni dediči. Prisojilno pismo se je že davno izdalo, in zapuščinska razprava je končana. Tožnik tudi ne trdi, da so imenovani dediči v posesti te solastninske pravice, ali pa, da imajo zemljo v svoji oblasti; tudi v tem oziru manjka pasivna legitimacija. Zavaljo tega ni bila vpravičena tožba proti tem osebam, in se je taista vsled tega gledé teh sotožencev zavrnila. Drugi toženci pa so v javni knjigi kot solastniki vpisani, bodisi neposredno pri vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom, bodisi (kakor Valentin in Marjeta V. in Vincenc in Marija D.) posredno, ker so lastniki tistih zemljišč, pri katerih je zaznamovano, da je z njimi združena solastninska pravica do 1/14 zemljišča vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Ta rzsodba nima naloge, prašanje reševati, ali so Miha S. ali Valentin in Marjeta V., oziroma France D. ali Vincenc in Marija D. pravi solastniki zemljišča vlož. šte. 181 kat. obč. Za logom. Tožnik je bil vpravičen, vse te osebe tožiti ter istim na voljo pustiti, vgovarjati, da niso lastniki, ali ne. Tega pa ni storil nobeden izmed sotožencev, razun že preje imenovanih. Sodišče zatorej nima povoda preiskovati to prašanje. Toženci, ki so se lotili pravde, stojé, kakor že rečeno, na tem stališču: Oni se prepirne 1/28 posestva vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom ne lastijo, ampak oni hočejo ta delež le dati Mariji B. Zavaljo tega odrekajo tudi toženci tožniku to pravico, kakor sami priznajo, to pa tudi zadostuje za pasivno legitimacijo. Z ozirom na to izjavo ni treba preiskavati, ali vsi toženci posedujejo in hasnujejo prepirno zemljo, ker je zadosti, da tožniku zabranjujejo užitek. Toženci mislijo, da prepirna solastninska pravica ne gre tožniku, ampak Mariji B. Po njihovi trditvi je namreč Marija B. kupila s skupno pogodbo z dne 20. novembra 1875. l. od Martina in Marije H. zemljišči vlož. šte. 200 in 201 kat. obč. Za logom z vsemi pravicami in dolžnostmi, kakor sta le-ta do takrat ti zemljišči posedovala in hasnovala, ter posedovati in hasnovati pravico imela. Tem pravicam je pa baje pripadala tudi pravica do 1/14 zemljišča vlož. šte. 181 kat.

obč. Za logom. Marija B. je baje tudi takoj, ko je prevzela navedeni zemljišči, začela izvrševati in uporabljati vse pravice gledé skupnega pašnika, in je dobila pred dvema letoma pri razdelitvi razun parcele šte. 1469, ki jo je že popred obdelala, še kos pašnika, obsegajoč okoli 100 kv. sežnje. Pravica do 1/14 pašnika vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom je bila baje od nekdanj pritiklina zemljišča vlož. šte. 200 in 201 kat. obč. Za logom, in s tema zemljiščema nerazločljivo zvezana. Pašnik vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom prej ni bil predmet nobene zemljiške knjige; še le ko so se l. 1878. urejevale zemljiške knjige, se je tudi za ta pašnik ustvaril vložek pod šte. 181 dav. obč. Za logom. Pri tej priliki se je tudi baje vrinila pomota tako, da se je edna štirinajstinka pripisala posestvu pod vlož. šte. 369 dav. obč. Za logom, katero zemljišče (kočo z malo njivo) sta si Martin in Marija H. pri prodaji pridržala. Toženci trdijo, da se je le po pomoti pri urejevanju nove zemljiške knjige solastninska pravica do 1/14 vlož. 181 dav. obč. Za logom pripisala k posestvu pod vlož. šte. 369 dav. obč. Za logom, med tem, ko je v resnici bila zvezana s posestvom Marije B. vlož. št. 200 in 201 dav. obč. Za logom. Pa vse to ne more biti odločilno za predležčo pravdno zadevo. Po §-u 6. zakona z dne 25. julija 1871, šte. 96. drž. zak. se po preteku tam omenjenega ediktalnega časa vpisi v novo zemljiško knjigo ne morejo več izpodbijati nasproti tistim osebam, ki so na podlagi teh vpisov v dobri veri pridobili, kake pravice. Vincenc V. in tudi Ana H. sta prepirno 1/28 posestvo vlož. šte. 181 d. obč. Za logom po preteku tega časa (30. junija 1883) pridobila, in ker se tožnik sklicuje, da se je to zgodilo v dobri veri, ker se je zanesel on (oziroma Ana H.) na javno knjigo, se ne morejo toženci opirati na dozdevno izvenknjižno pravico Marije B., dokler ne dokažejo, da sta bila Vincenc V. in tudi njegova prednica Ana H. v slabi veri. Znano je namreč, da »mala fides superveniens non nocet«; zaradi tega tudi zadostuje, ako je bila le Ana H. v dobri veri. Toženci so poskusili dokazovati, da je Vincencu V., prej ko je dotično solastninsko pravico po dražbi kupil, bilo znano, da ne pripada k zemljišču vlož. šte. 369 dav. obč. Za logom taka pravica do pašnika vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom, ker je baje pred dražbo na licu mesta to izvedel. V dokaz tega so se toženci sklicevali na priče; ta dokaz se pa jim ni posrečil, ker le ena zavržna priča potrdila je nekaj takega, ne gledé na na-

sprotnikove priče. Na glavno prisego, ki so jo toženci tožniku v tej okolščini naložili, se ne sme spoznati, ne sicer iz ozira na § 207. obč. sod. r., marveč iz družega vzroka. Mala fides se ne da neposredno dokazati; treba je dokazovanja takih dejanj, izjav, sploh takih dogodkov, iz katerih se da sklepati, da si je bila stranka svesta protislovja med zemljiškoknjižnim stanjem in dejanskimi razmerami. Za presojo okolnosti pa ni vse jedno, na kak način se je tožniku baje povedalo, da ne spada k zemljišču vlož. št. 369 obč. Za logom pravica do pašnika, kdo je to rekel, in kje, kaj se je govorilo, ali je bilo to po okolnostih verjetno itd. Ako se pomisli, da se je v cenilnem zapisniku z dne 16. januarja 1891, št. 720 prepirna solastninska pravica cenila kot del zemljišča vl. št. 369. dav. obč. Za logom, ne da bi se bilo zaznamovalo v tem zapisniku, da je ta pravica sporna; ako se pomisli, da je Vincenc V. kupil to pravico na podlagi tega zapisnika po javni dražbi; da je nadalje videl, da v teku 11 let nihče ni izpodbijal dotične pravice Ane H. po tožbi, se vendar ne more zahtevati, da bi bil Vincenc V. vsakemu človeku, kateremu si bodi, verjel, ako mu je kaj pripovedoval o dotični zadevi. Vincenc V. se je smel zanesti na javno knjigo in na cenilni zapisnik, dokler ni na verjeten način izvedel, da se je tukaj vrinila pomota; gola trditev Amalije H., ki jo je storila proti tožniku, da ne pripada pravica do pašnika k zemljišču vlož. št. 369 kat. obč. Za logom ne zadostuje. Drugače bi morda bilo, ko bi bil Vincenc V., prej ko je zemljo na dražbi kupil, izvedel, da ne Martin H., oziroma Ana H., ampak Marija B. hasnuje in poseduje sporni delež pašnika, da je zaradi spornega pašnika teklo že več pravn, da je Martin H. izgubil pravde itd. Dokaza za to pa toženci niso ponujali. Gotovo pa nikačor ni, da je Vincenc V. za te prejšnje pravde in njihov izid vedel; kakor toženci pripoznajo, ni bil niti njihov sosed. Da je pa bila tudi Ana H. v slabi veri, ko je pridobila sporni delež pašnika, tega toženci še trditi niso. Tožnik je torej pridobil solastninsko pravico do 1/28 vl. št. 181 kat. obč. Za logom po javni dražbi; on je vknjižen kot solastnik do polovice zemljišča vlož. št. 369 kat. obč. Za logom in do 1/28 vlož. št. 181 kat. obč. Za logom. Ta pravica se ne sme zdaj več izpodbijati, ker je čas v zmyslu §-a 6. zakona z dne 25. julija 1871, št. 96. dež. zak. že pretekel, in ker ni dokazano, da je bil tožnik pri dražbi v slabi veri; ker se slednjič še trdilo

ni, da je bila Ana H. v slabi veri. Toženci so zatorej dolžni pripoznati, da je Vincenc V. glede osemindvajsetinke solastnik posestva vlož. šte. 181 dav. obč. Za logom, in da mu pristoji vsled tega osemindvajseti delež vsakega užitka tega posestva ter se je moralo spoznati po tožbenem zahtevku. Toženci, ki so se lotili pravde, so se morali po §-u 24. zakona z dne 16. maja 1874, šte. 69 drž. zak., ker so pravdo izgubili, obsoditi, da tožniku plačajo vse pravdne stroške, razun tistih, kateri se samo tičejo dedičev po Mariji H. Toženci, ki so se podvrgli tožbi, so se le obsodili v tožbene stroške; te stroške morajo pa vendar že zaradi tega plačati, ker se je po priznanju tožencev pri razdelitvi pašnika tožnik popolnoma izključil, tako, da je moral tožiti tudi te tožence. Nasprotno pa mora tožnik Alojziji P. in Mariji H. sodne stroške povrniti. Celo posebno stališče ima v tej pravdi Martin H., zaradi tega se je gledé tistega sotoženca, kar se tiče stroškov, drugače razsodilo kakor gledé Reze M. in Lorenca F., akoravno so se vsi ti trije toženci tožbi podvrgli. Martinu H. namreč odrekajo drugi solastniki tudi solastninsko pravico in sicer iz ravno istega vzroka, kakor Vincencu V. Martin H. je izjavil, da tožniku ničesar ne brani, in tožnik gledé tega sotoženca ni dokazal svoje trditve, da mu ta ne dovoli deleža gledé užitka skupnega posestva; gledé tega toženca se torej ne more reči, da je on Vincenca V. pri razdelitvi pašnika izključil, ker ni dokazano, da se je vdeležil te razdelitve, katera se je po trditvi tožencev le vršila med drugimi solastniki. Martin H. je torej le dolžen pripoznati tožnikovo pravico, ne pa dolžen, plačati stroškov.

Proti tej razsodbi pritožili ste se obe stranki; tožnik, ker se mu niso stroški priznali proti vsem tožencem in je bil on obsojen, da povrne Alojziji P. in Mariji H. njijine stroške, toženci pa (tretja skupina) gledé izreka o glavni stvari sami.

Višje deželno sodišče v Gradcu je z razsodbo z dne 29. januarija 1896, št. 616 potrdilo razsodbo prvega sodnika gledé izreka o stvari sami in o stroških z ozirom na zakonite in vsestransko vtemeljene razloge taistega.

Dr. Juro Hrašovec.

b) Slučaj fidejkomisarske nadomestitve. — Razlaga oporočine določbe, ki ustanavlja fidejkomisarsko nadomestitev.

S tožbo z dne 9. junija 1894, števil. 3992 zahtevale so tožnice Avg. bar. M. pl. M., roj. P. E., M. A. pl. P. E. in M. bar. pl. H. H., roj. pl. P. E., sodno priznane dedinje po rajni svoji materi M., udovi pl. P., roj. C., zastopane po odvetniku dru. F., zoper F. in L., mejna grofa M. pok. Fr., zastopanima po odvetniku dru. Sch. in zoper Fr. in V. pl. Gr., zastopanima po odvetniku dru. G., da se tako-le razsodi:

»1.) pokojni M., udovi pl. P., roj. C., materi tožnic, odnosno njeni zapuščini gre vsa vsota 40.000 gld. s pripadki vred, volilo namreč, razpoloženo po rajni M. pl. C., roj. C., v enajstem členu njene oporoke z dne 5. oktobra 1864. leta in temu dosledno

2.) tožnice, sodno priznane dedinje rajne svoje matere M., udove pl. P., roj. C., so vpravičene, prenesti na ime imenovane svoje matere glavnico dvajset tisoč goldinarjev s pripadki vred, vknjiženo z zastavno pravico vsled odloka z dne 27. avgusta 1890, števil. 6104 na zemljišče, nahajajoče se v zemljiški knjigi Tržaški pod tab. števil. 160 in glavnico drugih dvajset tisoč goldinarjev, vknjiženih z zastavno pravico vsled odloka z dne 25. aprila 1888, števil. 2907 na nepremičnini, ležeči na Vardali v Tržaškem obmestju pod tab. števil. 722. ter izbrisati vtesnitev fidejkomisarske nadomestitve, zaznamovane pri obedveh hipotekarnih tirjatvah v zmislu čl. 11. oporoke rajne M. pl. C., roj. pl. C., z dne 5. oktobra 1864. l.

Z razsodbo z dne 22. maja 1895, števil. 2843 ugodilo je deželno sodišče Tržaško navedenemu zahtevku le deloma, izrekši namreč, da gre zapuščini rajne M. udove pl. P., roj. C., tožničine prednice, samo ena četrtnina od vkupnega volila štirideset-tisoč goldinarjev in da morejo temu dosledno prenesti tožnice na to zapuščino samo eno četrtnino omenjenega volila, pa jih je ob enem obsodilo v povračilo pravnih stroškov.

Razlogi:

Slovom čl. 11. svoje oporoke z dne 5. aprila 1864. leta odredila je M. udova pl. P., roj. C., to-le: »Istotako zapuščam naslovom volila vsakemu svojih nečakov Josipu in Ivanu, sinoma rajnega Josipa Ignacija K. štirideset tisoč goldinarjev od vknjiženih svojih

tirjatev, ali da ne bode smel nobeden od njiju odtujiti več kakor dvajset tisoč goldinarjev od tega volila bodisi za živa, bodisi na slučaj smrti. Imela bosta torej onadva dolžnost prenesti, in sicer vsak od njiju, dvajset tisoč na zakonske svoje otroke, in ako bi teh ne bilo, pa drug na družega, ako bi pa jednega od njiju nestalo, na zakonske njegove otroke in ako bi teh ne bilo, pa na štiri moje dediče, katere pozneje imenujem. Ako bi se tako osredotočila v enem ali drugem imenovanih obeh bratov Josipa in Ivana Kr. od vsacega od njiju vsota dvajset tisoč goldinarjev, obremenjenih s fidejkomisarsko nadomestitvo, bode imel le-ta dolžnost, da prenese po smrti svoji obe vsoti po dvajset tisoč goldinarjev na zakonske svoje otroke, in ako bi teh ne bilo, da ju prenese pa na vse štiri moje naslednike, katere pozneje imenujem, na enake delove. Ker sta umrla oba brata Josip in Ivan Kr., prvi dne 10. maja 1884. l. drugi pa 24. septembra 1893. l., ker nista ostavila za seboj ni prvi ni drugi zakonskih otrok in ker je ob smrti Ivana Kr. od vseh štirih dedičev rajne M., udove pl. C., roj. C., živela samo še M., udova pl. P., roj. C., zahtevajo tožnice, dedinje imenovane M., udove pl. P., roj. C., da gre izključno njim vse volilo štirideset tisoč goldinarjev, obremenjeno z omenjeno fidejkomisarsko nadomestitvo. Namera oporočnice M., udove C., je bila vsekakor le-ta, in o tem ni nikakoršnjega spora, da brata Josip in Ivan Kr. nista smela razpolagati z volilom, podvrženim fidejkomisarski nadomestitvi, kajti to volilo so imeli od njiju dobiti zakonski njiju otroci, ako bi jih bila imela. Oporoke, kakor je izraženo na njenem koncu, ni spisala oporočnica, nego spisala jo je druga osoba, in ne ve se, da li je bil prava več pisavec te oporoke. Pred vsemi tremi svedoki, kateri so podpisali oporoko, izrekla je oporočnica, da je isto oporoko prebiralala in prebrala, pa jo je tudi podpisala vpričo njih. S tem pa še ni gotovo, da je ona pomislila na vse mogoče pravne posledice, ki bi mogle izvirati iz vsake pojedine oporočne določbe ter da je torej pojmila, kako daleč neki sega odredba o volilu, zapuščenem obadvema bratoma Josipu in Ivanu Kr. Potrebno je po tem takem, da se poslednja njena volja razloži in temu dosledno imajo sodniki dolžnost, da vestno razsojajo, katera zmisel se najbolj ujema z voljo oporočnice. Razlika starosti med imenovanimi dediči in med volilobjemnikoma Josipom in Ivanom Kr. je bila tako velika, da se je prav lahko zmatralo gotovim, da bi bili umrli vsaj ne-

kateri imenovanih dedičev pred obema volilobjemnikoma. To je za gotovo vedela tudi oporočnica. Ker je pa ona omenila gledé Josipa in Ivana Kr. v svoji oporoki raznih možnih slučajev, v katerih bi prešlo volilo na druge osebe, mora se sklepati, da bi bila izrecno izrazila v svoji oporoki, ako bi bila hotela vtisniti volilo na slučaj, da bi njeni dediči preživeli oba volilobjemnika. Ona pa nikakor ni omenila le-tega slučaja, da bi namreč njeni dediči umrli po imenovanih dveh volilobjemnikih in ker ni verjetno, da je dobro poznala določbo §-a 689. obč. drž. zak., na katero se sklicujejo tožnice, treba je zmatrati gotovim, da je njena namera bila, da prejdi volilo, ako ne bi ga dobili zakonski otroci obadveh volilobjemnikov, znova v njeno zapuščino, iz katere jo imajo dobiti vsi štirje njeni dediči v istem razmerji, kakor so oni pripomogli, da se je ono plačalo in kakor so imeli oni plačati slovom zadnje vrste čl. II. v oporoki dedno pristojbino in vse druge stroške od istega volila. Nobenega razloga niso pa navedle tožnice, zakaj da je hotela podeliti oporočnica temu ali onemu svojih dedičev kako prednost pred drugimi in da je namerjala nakloniti z omenjenim volilom svojo blagohotnost le onim svojim dedičem, ki bi preživeli obadva volilobjemnika in da je mislila torej izključiti od volila vse one dediče, ki bi umrli bili pred njima. Po vsem tem je jasno, da tu ni govora o »volilu«, naklonjenem naslednikom dedičev rajne oporočnice, nego da gre tu samo za to, da se dá zapuščini nazaj ono volilo, katerega niso mogle dobiti one osebe, katerim je bilo naklonjeno. Da je prav tako razlaganje volje oporočnice pravično, razvidi se iz priznanja istih tožnic, slovom katerega bi poklicani bili v zadobitev vseh štirideset tisoč goldinarjev naslednici vseh štirih oporočinih dedičev, ako bi bil volilobjemnik Ivan Kr. preživel M., udovo P., roj. C., tožničino prednico, ne da bi zapustil bil zakonskih otrok. Pogledom na vse to treba je sklepati, da je primerno volji oporočnice, da tudi nasledniki umrlih njenih dedičev dobe uživanje omenjenega volila. Temu dosledno gre materi današnjih tožnic samo ena četrtnina tega volila, kar niso drugi vpravičenci nikdar zanikali in v tem zmislu izrekla se je tudi razsodba.

Vsled apelacije tožnic ugodilo je višje deželno sodišče Tržaško z odločbo z dne 13. avgusta 1895, šte. 3180 vsemu tožbenemu zahtevku, opiraje se na te-le razloge:

S poslednjo svojo voljo, s katero je M., udova pl. C. slovom čl. II. svoje oporoke obremenila obedve vsoti po dvajset tisoč

goldinarjev s fidejkomisarsko nadomestitvo, je nedvojbeno zaukazala fidejkomisarsko nadomestitev, kakor je bila vpravičena to storiti po določbah §-ov 652. in 689. obč. drž. zak. in po teh zakonitih določbah treba je urediti in ustanoviti, komu pripada dandanes omenjeno volilo v skupni vsoti štirideset tisoč goldinarjev. Obrazloževanje tožencev, da ni mislila oporočnica poklicati svojih dedičev, imenovanih v čl. 15. oporoke, namestnimi volilojemniki v dosego vprašavnega volila, nima pravne podlage, ker v nedostatku zakonskih otrok volilojemnika Ivana Kr., kateremu je bilo pripadlo po predumrlem bratu Josipu Kr. že navedeno volilo, bi dobili isti dediči, ker ni bilo poklicanih drugih namestnikov, že jure proprio vso dedščino in ker je oporočnica poznavši predobro veliki razloček v starosti, ki je bil med volilojemnikoma in med postavljenimi dediči, gotovo vedela, da vsi ti njeni dediči nikakor ne bi mogli doživeti uživanja istega volila. In zares, zoper tako domnevanje govori pred vsem točna in jasna določba oporoke, ki ne pripušča tolmačenja inacega od naravnega zmisla njenih besed. Vprašavno volilo ne sme se pa istovetiti z drugim imenjem, dedičem zapuščenim, ono je stvarjalo in stvarja še vedno za-se obstoječo reč, o kateri je oporočnica razpoložila posebnim načinom, ne da bi v fidejkomisarsko nadomestitev poklicala bila svojih dedičev. Bila pa je vsekakor vpravičena izkazati svojo blagohotnost temu ali onemu svojih naslednikov, zapustivši mu pojedine dele svojega imenja potom volila ali predvolila. Ne more se torej zmatrati vpravičena kaka druga namera oporočnice ni z ozirom na omenjeno razliko v starosti med volilojemnikoma in med postavljenimi dediči, kajti ni je podlage, po kateri bi se dalo ustanoviti, kdo da umre pred drugim. Ker torej nikakor ni dokazano, da v navzočem slučaju ni stvarne fidejkomisarske nadomestitve, ker ni po zakonu izključeno, da ne bi se moglo namestiti dediča volilojemniku v vsem volilu ali v delu istega volila, ker so bili poklicani vsi štirje dediči oporočnice M., udove C., da dobé na enake dele vprašavno volilo, kar se je tudi prigodilo, in ker je živela takrat, ko je volilo pripadlo v nasledovanje, samo sodedinja M., udova pl. P., roj. C., prednica današnjih tožnic, saj so bili popred umrli vsi trije drugi dediči, poklicani v pridobitev vprašavnega volila, pripadlo je vse to volilo preostali tej namestnej volilojemnici M., udovi pl. P., roj. C., temeljem pravice do prirastka, določenega izrecno načinom po §-u 689. obč. drž. zak. in vsled tega

je tudi nepotrebno vse preiskavanje, da li je bila določila oporočnica, da bi njeni dediči umrli za volilijemnikoma, saj določuje že zakon, da priraste preostavši del volila sovolilijemnikom istim načinom, kakor priraste dedščina sodedičem. Oziraje se na vse to, ugodilo je višje sodišče vsemu tožbenemu zahtevku in premenivši razsodbo prve sodne instancije obsodilo je tožence po § ih 24. do 26. zak. z dne 16. maja 1874, šte. 69. drž. zak. v povračilo sodnih stroškov.

Vsled redne revizije je najvišje sodišče z odločbo z dne 15. januarija 1896, šte. 13.988 izpremenilo razsodbo višjega deželnega sodišča, znova uveljavilo razsodbo deželnega sodišča in obsodilo tožnice v povračilo vseh pravnih stroškov iz teh-le

razlogov:

Glasom čl. 11. svoje oporoke izrazila je oporočnica jasno voljo in o tem ni nobenega spora, da prejdi vsota štirideset tisoč goldinarjev, na jednake dele vsem štirim njenim dedičem, imenovanim v čl. 15. iste oporoke, ako bi umrla obadva volilijemnika Ivan in Josip Kr. brez zakonskih potomcev. Teh štirih dedičev lastninska pravica na omenjenih štirideset tisoč goldinarjev bila je torej omejena na to, da bi oni bili izgubili to pravico, ko bi brata Ivan in Josip Kr. bila zapustila zakonskih naslednikov. Pod takim uvetom ni možno govoriti o fidejkomisarski nadomestitvi namestnih dedičev kakor volilijemnikov in odnosnih zakonitih določeb ni možno uporabljati v navzočem slučaju. Iz tega izvira, da je vsota štirideset tisoč goldinarjev bila sestavni del dedščine in da so dediči nastopljenjem in prisojenjem iste pridobili tudi pravico na to vsoto in te pravice ni možno jemati njih naslednikom. Z ozirom na starost postavljenih dedičev in na ono obadveh volilijemnikov, bratov Kr., je pa izključiti, da je mislila oporočnica, da prežive vsi štirje njeni dediči oba volilijemnika in gotovim se ne more imeti, da ni pomislila na slučaje, da ob smrti poslednjega Kr. niso bili že umrli *a*) vsaj nekateri, ali *b*) vsi štirje njeni dediči. Ako ni razpolagala torej prav ničesar ni za prvi (*a*), ni za drugi (*b*) slučaj, treba je to naravno razkladati z določbo njene poslednje volje, katera se je navedla (čl. 11. oporoke); kajti take določbe kažejo se nepotrebni in prav za prav ni možno jih spraviti v soglasje z določbo poslednje njene volje, na podlagi katere bi pripadala vsota štirideset tisoč goldinarjev vsekakor (in ni možno pojmiti, zakaj le v slučaju

ad b) na enake dele vsem štirim dedičem in odnosno njih naslednikom brez nobene vtesnitve, ako bi prenehalo razmerje volila. Na podlagi teh razlogov in na podlagi onih, katere so navedli prvi sodniki, zmatralo je najvišje sodišče, da odgovarja rzsodba prve sodne instancije stanju stvari in zakonitim določbam in vsled tega jo je tudi znova uveljavilo obsodivši tožnice po §-ih 24. do 26. zak. z dne 16. maja 1874, čl. 69. drž. zak. v povračilo stroškov naraslih v 2. in 3. sodni instanciji. T.

Kazensko pravo.

Načelo §-a 157., odst. II., k. z. se ne sme razširiti tudi na § 411. k. z.

Vsled obtožbe državnega pravdnštva radi hudodelstva težke telesne poškodbe po §-u 157. k. z. bilo je z rzsodbo deželnega sodišča v Lj. z dne 7. februvarija 1896, šte. 2017 šest obtožencev spoznanih krivimi prestopka zoper telesno varnost po §-u 411. k. z. storjenega s tem, da so Jožeta M. povodom hudega ravnanja, započetega zoper le-tega, navlašč poškodovali s tem, da ga je A. pahnil in brcal z obuto nogo v nogo, da ga je B. vrigel v zid, da ga je C. zagnal na tla in brcal z nogo, da so ga topli D. s palico, E. s cokljo, F. pa z metlo po životu, prizadejali mu torej pri tepežu na telesu lahke poškodbe, katere so pustile vidne znake in nasledke za seboj.

Proti tej rzsodbi vložili so vsi obtoženci pritožbo ničnosti, in najvišje in kasacijsko sodišče je v nejavni seji z rzsodbo z dne 26. marca 1896, šte. 3320 navedeno rzsodbo sodečega sodišča, pustivši ostale izreke nedotaknjene, v zmislu §-a 5. zak. z dne 31. decembra 1877, šte. 3. drž. zak. ex 1878, v tej točki v polnem obsegu razveljavilo ter kazensko stvar v zopetno razpravo in rzsodbo pred pristojnim okrajnim sodiščem vrnilo iz nastopnih

razlogov:

Prvo sodišče obsodilo je pritožnike radi prestopka zoper telesno varnost po §-u 411. k. z., ker so s poškodovancem Jožetom M. navlašč grdo ravnali in ga pri tem telesno lahko poškodovali, in sicer uvažujé, da je zadobil Jože M. pri tepežu tudi več lahkih poškodb na telesu, in da so se ga vsi pritožniki pri tem v sovražnem namenu

lotili. Toda radi prestopka po §-u 411. k. z. se more le isti obsoditi, ki je drugemu prizadel sam natančno določeno lahko telesno poškodbo ali pa pri istej sodeloval, oziroma se je vdeležil na način, oznamenjen v §-u 5., oziroma §-u 239. k. z. in nikakor ni dopustno, v §-u 157., odst. II. k. z. postavljeno načelo razširiti tudi na določbo §-a 411. k. z. Da bi bila pa dejanja, ki se posameznim obtožencem štejejo v krivdo, v kakoršnikoli zvezi s poškodbami na nosu, trepalnicah in glavi, ki so opisane v izvedeniškem izvidu, pa ni niti v sodbinem izreku niti v razlogih dovolj dognano, radi česar je neobhodno potrebna nova glavna razprava pred okrajnim sodiščem, v to pristojnim.

R.

Iz upravne prakse.

Kdo je dolžan plačati stroške za razkuževalnega (desinfekcijskega) služabnika povodom epidemij?

Povodom epidemije „legar in kože“ v nekaterih občinah P. doline treba je bilo nastaviti desinfekcijskega služabnika, da se stroga izvršitev zdravstveno-policijskih ukazov osigura in daljno razširjanje epidemije zabrani. Stroške, ki so nastali vsled poslovanja nastavljenega služabnika, namreč plačo dotičnega, moral bi trpeti po mnenji c. kr. okrajnega zdravnika zdravstveni zastop, komur je pa vgovarjal načelnik zdravstvenega zastopa, ter zahteval, da se ti — mimogrede omenjeno — ne mali stroški porazdele na prizadete občine.

Okrajno glavarstvo A. je v tem sporu odločilo tako-le:

Po §-u 4. zdravstvenega zakona za Kranjsko z dne 24. aprila 1888, št. 12. dež. zak. je zastopu zdravstvenega okrožja zlasti naloženo, priskrbovati skupne zdravstvene potrebščine okrožja, v kolikor je za take potrebščine po določilih §-ov 3. in 4. zakona z dne 30. aprila 1870, št. 68. drž. zak. skrbeti občinam. Dalje je pa tudi dolžnost zdravstvenega okrožja, pospeševati splošno zdravstvene koristi, poročati o zdravstvenih stvareh oblastvu in predlagati, da se postavi potrebno zdravstveno osobje.

Ker spada po §-u 4. zakona z dne 30. aprila 1870, št. 68. drž. zak. v izročeno področje občine točka a): »izvršitev vseh krajevnih naprav, da se zabranijo nalezljive bolezni in njih razširjanje«,

je jasno, da je glasom zdravstvenega zakona za Kranjsko (§ 4.) prošla ta dolžnost na zastop zdravstvenega okrožja. Posledica temu je torej, da mora zastop zdravstvenega okrožja trpeti vse stroške, ki nastanejo v izvrševanje §-a 4. zgoraj navedenega zakona, torej tudi plačo zdravstvenega osobja (izvzimi zdravnik).

Na podlagi teh razlogov se je torej zdravstveni zastop obsodil, da mora plačati stroške za desinfekcijskega služabnika.

Zoper to razsodbo pritožil se je zdravstveni zastop, trdeč, da ti stroški niso skupni in da zadenejo le posamezne občine.

C. kr. deželna vlada v L. je navedeno razsodbo razveljavila gledé na to, da ima § 4. zakona z dne 24. aprila 1888, št. 12. drž. zak. le v kupne zdravstvene potrebščine zdravstvenega okrožja za predmet, dočim je zmatrati nastavljenje desinfekcijskega služabnika kot krajevna zadeva vsake posamične občine v zmislu §-a 4. zakona z dne 20. aprila 1870, št. 68. drž. zak. in je torej tudi le občina dolžna dotične stroške plačati.

Proti tej višji odredbi se v postavnem roku ni nobena prizadetih občin na višje mesto pritožila ter je postal navedeni odlok pravnoveljavnen.

Dostavek. Ni dvombe, da § 4. navedenega deželnega zdravstvenega zakona v zvezi s §-oma 3. in 4. državnega zdravstvenega zakona z dne 30. aprila 1870, št. 68. drž. zak. gledé ločitve onih zdravstvenih dolžnosti, katere so prošle na zdravstveno okrožje in onih, katere so še ostale pri občinah, bodisi v lastnem, bodisi v izročnem področji, ni po vsem precizno sestavljen, tako, da se da odlok okrajnega glavarstva, kakor tudi deželne vlade vtemeljiti.

A glavni vzrok, čemu to vprašanje razmotrivamo je pa ta, da nameravamo revne in male občine, po epidemijah hudo prizadete, v vsem trgovskem in splošnem prometu ovirane, vsaj varovati neprimerno ogromnih stroškov (v tem slučaju blizo 400 gld.), katerih take občine vtrpeti ne mogo, dočim jih pa zdravstveno okrožje, obsezajoče ves okraj lahko prenaša brez povišanja dokladnega odstotka; kajti pripomniti moramo, da pravilno in precizno desinfekcijo po osebi, v tem poslu popolnoma izvežbani nikakor ne moremo zmatrati, kot samo krajevno (lokalno) zadevo. Dokazano je namreč, da se pri natančni in vestni desinfekciji kužna bolezen omeji na posamezno občino, da se ne razširi po sosednih krajih ali celo po vsem okraji, ter je tako država in zdravstveno okrožje,

obvarovano večjih, sigurno neizogibnih stroškov, ako se takoj pričetkom epidemije v interesu skupnosti takoj skrbi za pravilno razkuževanje.

To se pa pri revščini in deloma tudi pri indolentnosti posameznih občin more uspešno le takrat zgoditi, ako zdravstveni zastop že a priori prevzame stroške, ki nastanejo povodom desinfekcije.

Jasno je konечно, da zabredejo občine po takih neprevidnih stroških popolnoma iz ravnotežja gledé pravilnega finančnega ravnanja v občinskem gospodarstvu in potem eno ali drugo zadevo zaradi pomanjkanja sredstev v nemar puste.

Morda bi ne bilo povsem neumestno, ako bi se merodajni faktorji s tem vprašanjem v prihodnjem zasedanji deželnega zbora bavili in skrbeli, da bi se § 4. navedenega deželnega zakona gledé na določila državnega zakona z dne 30. aprila 1870, št. 68. drž. zak. avtentično interpretoval, oziroma v bolj precizni obliki sestavil.

L.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu ima br. 4. za mesec april t. l. sledečo vsebino: Uredjenje seljačkoga posjeda i regulacija zadružnih odnošaja u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji te bivšoj vojnoj krajini s obzirom na hrvatsko — ugarsko pravo i urbar Marije Terezije. Napisao Josip Hohlrač. Nastavak. — Tečaj postupka po vojničkom kaznenom postupniku i misli o reformi istoga. Piše dr. Stjepan Posilović. Svršetak. — Konačna rieč na primjetbe o mojih mislih k reformi stečajnoga reda u nas. Napisao A. Rušnov. — Dokazuju li trgovačke knjige, da je roba predana, naručena i primljena? Napisao dr. Fran Vrbanič. — Pravosudje. A. Gradjansko. B. Kazнено. Iz upravne prakse. — Rješitba kr. financijalnoga upravnoga sudišta. — Poslovanje sudova u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. od dr. Kr. Bobinca. — Svaštice. — Književne obznane. — Viestnik.

Osnova stečajnoga zakona. U Zagrebu 1896. Tiskarski zavod „Narodnih novina“.

Le-ta načrt novega konkurznega reda za Hrvatsko sestavil je z ozirom na sklepe konferencije, katera je v to svrhu posvetovala se v pravosodnem oddelku kr. hrvatske vlade, konечно dr. Jos. Mudrovčić, sekretar v imenovanem oddelku. Podlaga načrtu je pglavitno ogrski konkurzni red, zakonski člen XVII.: 1881., naslanja se pa v marsikateri določbi na avstrijski konkurzni zakon z dne 25. decembra 1868. l. in na nemški zakon z dne 10. februarija 1877. l. V načrtu navedeni so torej radi lagljeja prisposodbljanja dotični ši imenovanih zakonov ter se opozarja tudi na sedaj veljavni hrvatski konkurzni red.

Die gebührenrechtliche Behandlung des Kaufvertrages und verwandter Rechtsgeschäfte. Ein Beitrag zu einem System des oesterr. Gebührenrechtes von Siegfried Gerstmann, k. k. Finanzsecretär und Dr. Jérôme Stern, k. k. Finanzconcipist. — Wien. 1896. — Manz. — Cena 3 gld.

Pisatelja razmotrivata v svoji knjigi vsestransko pristojbinsko stran kupne pogodbe. Velika važnost pristojbinskega prava za praktičnega pravnika je priznana. Vsak praktik seže torej z veseljem po knjigi, katera mu pojasnjuje precej zamotane določbe pristojbinskega prava, posebno pa po knjigi, katera se bavi s tako življenskimi pogodbami, kakor predležeča. Pristojbinsko pravo ni samo važno za praktika, da se le ta izogne neprijetnim posledicam, ampak velezanimivo je tudi za vsacega pravnika, ker mnogokrat spozna se še le iz pristojbinskega prava praktično važnost kakega civilističnega prašanja, kateremu ne pripisuje tolikega pomena in mnogokrat pride še ravno po pristojbinskem pravu na sled pravemu pomenu civilnopravne določbe. Pristojbinsko pravo obdelovalo se je pa do zadnjega časa le še jako malo in je torej trud naših pisateljev bil tem večji, zaslužita pa torej tem večje priznanje. Materija je vsekako jedna najzanimivejših v pristojbinskem pravu, ker so ravno pogodbe, s katerimi se pisatelja bavita, v življenji najpogosteje. Pisatelja bavita se samo z določbami avstrijskega pristojbinskega prava, kar je za praktika tem prijetneje. Pisatelja razdelila sta svojo materijo na tri oddelke, katerih prvi govori o pristojbinskih temeljih, drugi, in za vse pravnike najvažnejši, tudi za civiliste velezanimivi oddelek govori o razmerju pristojbinskega prava k civilnopravnim določbam o kupni pogodbi, v tretjem oddelku pojasnjujejo se določbe o odmeri pristojbine. Opozarjamo posebno na drugi oddelek, kateri se bavi tudi s civilnopravnimi določbami.

Hilfsbuch für das Studium und den praktischen Gebrauch der Civilprocessordnung vom 1. August 1895, Nr. 113 R. G. Bl. Hugo v. Baltz-Balzberg. — Na Dunaji. 1896. — Moriz Perles.

Notariatsordnung und Gesetz über die notarielle Errichtung einiger Rechtsgeschäfte vom 25. Juli 1871 sammt ergänzenden Gesetzen und allen darauf bezüglichen Verordnungen. Dr. J. Friedländer. 11. natis. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Einige Bemerkungen zur Vorlage der k. k. Regierung für ein Gesetz, betreffend den Schutz von Erfindungen (Patentgesetz). Dr. H. Kugel. — Na Dunaji. 1896. — Deuticke.

Der Versicherungsvertrag nach oesterr. Rechte. Dr. A. R. v. Onciul. — Na Dunaji. 1896. — Manz.

Oesterreichisches Staatswörterbuch. Mischler, dr. Ernst in dr. Jos. Ulbrich. 19. snopič. — Na Dunaji. 1896. — Alf. Kölder.

Rakouské právo ústavní. J. U. dr. Jíří Ražák. Část druhá: Ustava zemská. S abecednim seznamem večným a seznamem dovolaných zákonů a nařizení k části I. a II. — V Praze 1896. — Nákladem Jednoty Právnícké v Praze. Fr. Rivnáče.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. majnika 1896.

— (Imenovanji.) Dvorni svetnik pri najvišjem sodišču dr. Hieronim Giunio imenovan je predsednikom višjega deželnega sodišča v Zadru; višjesodni svetnik v Gradcu Viktor Suppantschitsch pa dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču.

— (Osobne vesti.) Imenovani so: finančni svetnik Ludovik Hočevar višjim finančnim svetnikom v Trstu; začasni okrajni komisar dr. Karol Mathis stalnim okrajnim komisarjem; deželno vladni koncipist Rihard Wenedikter začasnim okrajnim komisarjem, začasni deželno-vladni koncipist Rihard baron Apfaltrern stalnim koncipistom, konceptni praktikant Viktor grof Chorinsky začasnim deželnovladnim koncipistom, vsi na Kranjskem; sodni pristav extra statum okoliša višjega deželnega sodišča Graškega dr. Oton Papež pristavom v Postojini, avskultant dr. Josip Kotnik pristavom extra statum ter dodeljen okrajnemu sodišču v Ložu; pravni praktikant Anton Mladič v Ljubljani avskultantom na Kranjskem. — Premeščena sta: sodni pristav v Postojini Karol Mulley na Vrhniko in sodni pristav na Vrhniki dr. Anton Rozina v Velike Lašče ter dodeljen okrožnemu sodišču v Novem mestu. — Premeščeni so sledeči notarji: dr. Frän Firbas iz Brežic v Maribor, Kazimir Bratkovič iz Rogateca v Brežice in Fran Strafella iz Trziča v Rogatec. — Umirovljen je predsednik višjega deželnega sodišča v Zadru Anton Brčić. — Umrl je dne 28. aprila t. l. sodni pristav pri okrožnem sodišču v Celji dr. Ivan Kuder.

— (Zakonodajstvo.) Permanentna komisija gosposke in permanentni odsek poslanske zbornice poslali sta skupno poročilo o novem eksekucijskem redu in njegovem uvodnem zakonu. V seji dne 7. maja t. l. sprejela je poslanska zbornica načrt nespremenjen po tem poročilu. Davčni odsek izročil je poslanski zbornici poročilo o vladnem načrtu zakona o reviziji zemljiškega katastra, privilegijski odsek pa o zakonskem načrtu gledé iznajdeb (patentnem zakonu).

— (Shod avstrijskih odvetnikov.) Stalna deputacija shoda avstrijskih odvetnikov sklenila je, da se letošnjé zborovanje jeseni vrši na Dunaji. Posvetovalo se bode v prvi vrsti o novem civilnopravnem redu, njegovemu vplivu na pravosodje, o odvetniškem stanu in njegovi organizaciji ter o vprašanjih tičočih se tarifa in pristojbin. Odbor sprejema že sedaj naznanila o vprašanjih, katera bi se naj razmotrivala na letošnjem shodu in upa, da se odvetniki prav mnogobrojno shoda vdeležé, ker bodo na dnevnem redu vprašanja, katera naj se merodajnim faktorjem naznajo predno izidejo izvršitvene naredbe k novemu civilnopravnemu redu.

Pregled pravosodstva.

714. Soproga, katera sta se ločila sporazumno ali pa prisilno, uravnati sméta svoje premoženjske razmere potom poravnave. Obubožba ali pridobitna nezmožnost, kateri nastaneta pozneje, ne dasta soprogi, ki se je ločila s tem, da je sprejela pogoditveni znesek, podlage za svoje zahteve vzdrževanja, čeravno je domovinska občina odklonila preskrbo ubožne soproge, opiraje se na to, da je mož zmožen pridobivati.

R. z dne 29. januarija 1896, št. 34. J. Bl. št. 17 ex 1896.

715. Zapuščinski upnik ima pravico zahtevati ločitev zapuščine po §-u 812. obč. drž. zak. samo za likvidno ali vsaj spričano tirjatev. Ločitev se ne more več zahtevati, če je zapuščinska razprava že končana, čeravno se še ni izdalo prisojilno pismo.

O. z dne 8. januarija 1896, št. 15547 ex 1895. J. Bl. št. 9 ex 1896.

716. Poslovodja brez naročila zahtevati sme samo povračilo stroškov, katere je res imel, ne pa povračila za zamudo časa in trud in tudi ne za odšli mu dobiček (§ 1042. obč. drž. zak.).

R. z dne 3. marca 1896, št. 2074. G. Z. št. 17 ex 1896.

717. Izven konkurza izpodbojna tožba ni dopustna, ako se sme pričakovati, da bode po eksekuciji na dolžnikovo premoženje tirjatev popolnoma plačana. Izvenredna revizija ni dopustna, če bi se moralo sumarno postopanje uvesti že z ozirom na vrednost predmeta.

R. z dne 12. novembra 1895, št. 13477. J. Bl. št. 17 ex 1896.

718. Zakon z dne 18. februarija 1878, št. 30. drž. zak. o razlastitvi v železnične svrhe velja tudi za razlastitev v cestne svrhe. Pristojno za določitev odškodnine je tudi gledé takih zemljišč, o katerih se vodi zemljiška knjiga pri sodnem dvoru, mestno delegovano okrajno sodišče.

O. z dne 25. junija 1895, št. 7704 in z dne 11. marca 1896, št. 2608. J. Bl. št. 19 ex 1896.

719. Ako se dokaže, da je komisijonar res kupil in prodal vrednote na račun naročnika, je vgovor igre izključen.

R. z dne 9. januarija 1896, št. 15332. J. Bl. št. 11 ex 1896.

720. Da se uveljavi menična pravica proti akceptantu ni treba dokazati, da se je menica predočila za plačilo.

O. z dne 22. oktobra 1895, št. 12437. J. Bl. št. 18 ex 1896.

721. Trgovinsko sodišče ni pristojno za tožbe komisijonarja proti komitentu, če le-ta ni sam vpisan trgovec, ampak samo družabnik vpisane javne trgovske družbe.

O. z dne 8. januarija 1896, št. 15261. J. Bl. št. 14 ex 1896.

722. Tožba na priznanje plačila zemljiškoknjžno zavarovane tirjatve oziroma na izdajo izbrisne pobotnice spada pred realno instancijo.

R. z dne 28. januarija 1896, št. 1041. J. Bl. št. 20 ex 1896.

723. Da se dovoli izvršilo temeljem razsodniškega izreka, ni treba, da bi bili podpisi na pogodbi na razsodnike in na razsodniškem izreku

poverjeni (§ 365. g. s. r. in § 33. *lit. d*) zak. z dne 25. julija 1871, šte. 95. drž. zak.).

R. z dne 11. decembra 1895, št. 14395. J. M. 1234.

724. Prosilec za sekvestracijo in ob enem tožnik, kateri je podlegel, ni vpravičen zahtevati od sekvestra, da položi sekvestracijski račun.

R. z dne 10. decembra 1895, št. 14624. G. Z. št. 19 ex 1896.

725. Odvetnik nima pravice zahtevati, da bi intervinal pri poskusih sprave v sporih radi ločitve zakona.

O. z dne 21. januarija 1896, št. 680. J. Bl. št. 19 ex 1896.

726. Določilo §-a 16. ces. nar. z dne 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. ne velja za rekurze, kateri se vložijo proti odlokom, s katerim se vpelja provizionalno postopanje, ako se rekurz naperi radi nepristojnosti sodišča.

O. z dne 22. januarija 1896, št. 460. J. Bl. št. 14 ex 1896.

727. Določilo §-a 261. k. z. uporabljati je tudi pri deliktih, za katere je zapor kumulativno z globo zapreten.

R. z dne 28. septembra 1895, št. 7410. G. Z. št. 13 ex 1896.

728. Za zanemarjenje v zdravljenje prevzetega bolnika, katero ni imelo nasledkov §-a 358. k. z., ne odgovarja zdravnik tudi ne po §-u 431. kaz. zak.

R. z dne 2. januarija 1896, št. 15315 ex 1895. J. M. 1232.

729. Ako je v drugem slučaju §-a 157., al. 2. k. z. osoba, katera se je lotila poškodovanca, kriva samo prekoračbe silobrana (zadnji stavek §-a 2. k. z.), soditi se mora po §-u 431. k. z. in ne po §-u 335. k. z.

R. z dne 12. oktobra 1895, št. 8683. G. Z. št. 9 ex 1896. J. M. 1211.

730. K učinu §-a 199., *lit. d*) k. z. se ne zahteva, da je bil goljufivi namen (§ 197. k. z.) že v trenutku ponareje ali popačbe javne listine; zločina goljufije zakrivi se, kdor rabi falzifikat kot sredstvo prevare. Z zadnjim dejanjem uporabe prične zastaranje.

R. z dne 8. marca 1895, št. 499. J. Bl. št. 7 ex 1896.

731. Za določno poškodovanje sestavine skupne stvari (§ 361. obč. drž. zak.) odgovoren je tudi solastnik po §-u 85. (468.) k. z.

R. z dne 12. oktobra 1895, št. 9052. G. Z. št. 8 ex 1896.

732. Od izsilbe, katera ima za predmet poseg v zasebno pravne interese (§ 98. k. z.), razločuje se po §-u 76. k. z. zabranjeno vplivanje na oblastvene sklepe po kvalifikaciji storitve, ki se naj izsili (vkrep o javni zadevi). „Nevarno“ je uporabljeno žuganje, ako je sposobno, da nastane vsled nje pri enem ali drugem uradniku, ki je poklican, da ukrepa ali se vkrepa vdeležuje, vpravičeno bojazen, da ga ostraši.

R. z dne 30. novembra 1895, št. 11644. J. M. 1224.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 5 v Gospodski ulici; upravnništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških in prestopkih z dne 27. maja 1852, št. 117 drž. zak., z dodanim **tiskovnim zakonom** z dne 17. decembra 1862, št. 6 drž. zak. ex 1863, in drugimi novejšimi zakoni kazensko-pravnega obsega. Cena 2 gld. 50 kr., s pošto 15 kr. več.

II. zvezek:

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873, št. 119 drž. zak., z **zvršitvenim propisom** in drugimi zakoni in ukazi kazenski postopek zadevajočimi. Cena 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

Nemško-slovenska pravna terminologija.

V imenu društva »Pravnika« uredil dr. Janko Babnik, c. kr. sodni pristav. Cena 3 gld. 50 kr., elegantno in trdno vezana 4 gld. 10 kr., po pošti 15 kr. več.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih.

I. Obrazci k občnemu sodnemu redu. I. zvezek. Spisal Anton Levec, c. kr. sodni pristav.

Vse te knjige dobivajo se pri knjigotržcu **Anton Zagorjanu v Ljubljani**, kakor tudi pri vseh drugih knjigotržcih.

